

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

A Vározi Színház pályázata

Forrás:

Pest. Hírlap.

3p.

1921. T. 18.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tá

792

Hely

Vározi Színház

Idő

"1921"

Személy

Helyszám

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Székesfővárosi hazinyomda 1920

A Vározi Színház pályázata.

Mint ismeretes, ma, január 17-én déli 12 órakor telt le a Vározi Színház bérletére hirdetett pályázat határideje. Rényi alpolgármester elnöklésével negyed egy órakor összeült a polgármester szobájában a népszínházi bizottsmány és dr. Lobmayer Jenő tanácsnok fölbontotta az addig beérkezett és nagyrészt tíz-tizenöt pecséttel lezárt ajánlatokat. E szerint tizenketten pályáztak a Vározi Színház bérletére. Névszerint: 1. Hadirokikantak özvegyei és árvái egyesülete, 2. Abrányi Emil, 3. Tapolczai Dezső, 4. Faludi Gábor, 5. a Move, 6. Beöthy László és a Nemzeti Hitelintézet r. t. közös ajánlata, 7. Pázmány Ferenc színész, 8. Dr. Dalnok Viktor, 9. Sebestyén Géza, a Budai Nyári Színház igazgatója, 10. Verő György, 11. a vallás- és közoktatásügyi kormány, 12. Dr. Darányi Ferenc.

A pályázatok fölolvasása körülbelül háromnegyed órát vett igénybe, de megjegyezzük, hogy az ismertetés csak részleges volt, mert az ajánlatokat csak nagy általánosságban olvasták föl. Különösebb meglepetést egyik ajánlat sem jelentett. Mind-egyik igyekezett az eddigi százalékos részesedés helyett alkalmazkodni, vagyis miképp eddig, úgy a jövőben is a tiszta bevétel harminc százalékát kívánta a fővárosnak juttatni. Kivétel csak két ajánlat volt, az egyik husz, a másik huszonöt százalékos részesedést kínált a fővárosnak. Tizenkét ajánlat közül tehát kettő sorsa — ha csak a tabelláris számítások nem helyeznek kilátásba más eredményt — nem kétséges, ezek el fognak esni, a többi tíz ajánlat, beleértve az államét is, egyaránt harminc százalékos. Csak hogy az egyes ajánlatok között a vállalt munkaprogramm mégis különbséget jelent, mert nem közömbös a fővárosra, hogy az új bérlő két vagy három előadást ígér-e vasárnaponként, hogy rendez-e matinokat, passio-félékokat, szóval, hogy nagyobb bevételt helyez-e kilátásba.

A Népszínházi Bizottsmány a beérkezett ajánlatok ismertetése után azokat rögtön kiadta a szociálpolitikai ügyosztály vezetőjének, dr. Lobmayer Jenő tanácsnoknak, aki a bizottsmány ülése után a következő felvilágosításokkal szolgált:

— Az ajánlatokat azonnal átadom a számvevőségnek, amely azokat táblázatszerűen, összesen 12 táblázatban, fel fogja dolgozni. A számvevőség feladatává tette a legigazságosabb csoportosítást, s ha ezzel a számvevőség elkészült, amire körülbelül 10—12 napra van szüksége, rögtön a Népszínházi Bizottsmány elé fogom terjeszteni az anyagot, úgy, hogy a Népszínházi Bizottsmány döntése, ha öt éven túl nem adjuk bérbé a Vározi Színházat, 15 nap múlva meglesz és a nyilvánosság elé fog kerülni.

A délutáni órákban alkalmam volt a Vározi Színház bérletéről dr. Sípőcz Jenő polgármester úrral is beszélni. A polgármester ur a következőket közölte a *Pesti Hírlap* számára:

— Miután nagy anyagi érdekekről és ezek várható mérközéséről van szó, a legnagyobb pontossággal ügyeltem úgy a főváros, mint minden egyes pályázó érdekére. A pályázatok felbontásakor a beérkezés sorrendjét pontosan megállapítottam és ezt a sorrendet az egyes ajánlatokra ráveztettem. Az összes ajánlatokat, mint ügyiratokat rögtön dr. Lobmayer Jenő tanácsnokra signáltam, aki azokat a számvevőség útján tabellárisan össze fogja állíttatni és döntés alá fogja bocsátani. Ugy magam, mint a Népszínházi Bizottsmány tagjai már a mai első ülés-

sen is a legteljesebb pártatlanságot tanusítottuk és egyetlenegy szempont alakult ki, amelyben a bizottsmány minden egyes tagja megegyezett, hogy a bérletet annak kell megkapnia, aki a főváros érdekeinek kellő megvédése mellett, keresztény nemzeti és magyar szempontból a legnagyobb biztosítékokat nyújtja. Nem törünk meg sem titkos, sem nyílt befolyásolási törekvéseket; a Vározi Színház Budapest tulajdona, ennek bérlete felett egyes-egyedül a törvényhatóság van hivatva dönteni, és, aki a magántulajdon-

szentségének elve alapján áll, csak természetesnek fogja találni, hogy a bérlet sorsába senkinek beleszólást nem engedek. Ismétlem, ez a főváros joga és ezzel a joggal mi a legszigorubbán élünk s minden külső beavatkozást a főváros érdekei ellen valónak tartunk.

F. A.

Egy délután megjelenő lapársunk szerint „a polgármester még nem döntött arról, hogy a pályázatok tartalmát közöli-e a nyilvánossággal“ (!) Ha ez a hيرادás valóban megfelelne a polgármester intencióinak, ez ellen a leghatározottabban állást foglalunk. Ennél a pályázatnál, de semmiféle olyan pályázatnál sem, ahol közvagyonról, és pedig nagyértékű közvagyonról van szó, nincs helye a titoktartásnak. Nem lehet suba alatt kiadni egy milliókat érő és fontos kulturális érdekeket szolgáló színházvállalatot. A legteljesebb nyilvánosságot követeljük a pályázatok tartalmára, az egyes pályázók anyagi és művészi garanciáira és a döntést megelőző tárgyalásokra nézve.

Annival is inkább követelendő ez a nyilvánosság, mert a pályázati feltételek meglehetősen homályosak; azok részletesebb utbaigazítást nem adnak, sem a pályázók, sem az ellenőrző közvélemény számára — ép azért kár volna okot adni arra a feltételekre, hogy a pályázat majdani eldöntésénél nem a művészi és anyagi megbízhatóság, hanem esetleg személyes befolyások és politikai „szempontok“ irányadók...

Az egyes pályázatokkal most nem foglalkozunk, hiszen még nem ismerjük ajánlataik részletes tartalmát. Csak annak megjegyzésére szorítokunk, hogy a tizenkét pályázó voltaképpen — kilenc. Mert például Tapolczai Dezső ép olyan kevésbé tekinthető ellenfélnek, vagy vetélytársnak — Faludi Gáborral szemben, amint nem tagadható az affinitás Abrányi Emil és nagybátyja, Wein Dezső közt stb. A non bis in idem elv ellenére biztosabb, ha két egymáshoz tartozó külön-külön próbál szerencsét.

A pályázók közt szerepel a kultuszminiszterium, illetőleg a m. kir. operaház is. Mi adtunk először hirt erről. *Már ujévi számunkban*, a „Tékozló fiu” címmel, megírtuk, hogy a m. kir. operaház bérbe akarja venni a Városi Színházat, hogy ott is operaelőadásokat tartson! A tervezet szerint a m. kir. operaházban adnák továbbra is a klasszikus műveket, (eddig nem igen adták!), továbbá az intímebb hatásu operákat, — ellenben a Városi Színházban, mint aféle Prinzregentszínházban, a nagy Wagnereket, a látványos balleteket stb. Kifejtettük erre nézve aggodalmainkat és helytelenítettük ezt a tervet.

Most is, elvi okokból, állást foglalunk a m. kir. operaház ezen vállalkozása ellen. Igaz: az operaház rendelkezik a megfelelő diszletekkel, jelmezekkel és zene-anyaggal, sőt sok új operának — különösen a Puccini-műveknek — *magyar* előadási jogával is, bár ezt az előadási jogot *csakis* a m. kir.

---

operaházban leendő előadásra szerezte meg, *más* színház számára azt újra kellene megszereznie. Ezzel az anyaggal határozottan előnyben van Operánk más pályázóval szemben.

De ezek az előnyök elhomályosulnak a tulajdonképpeni művészi és anyagi hátrányok mellett. A m. kir. operaház ez idő szerinti vezetősége már eddig is súlyos kudarcot vallott; újdonságot ez idén nem adnak, ami repriz volt eddig, furcsa szereposztásaival keltett megütközést. A szegényes, egyhangu repertoárt csak a sürü műsorváltások tarkítják, amellet nem is adhatnak mindennap előadást, (hétfőn állandóan szünetelnek), a huszonhárom milliós szubvenciót már eddig elköltötték és még a jegyen-

kint a közönségtől bevételezett vigalmi adót is csak *részletekben* tudják megtéríteni a fővárosnak, mert arra már nincs fedezetük! Az operaház nehéz, bürokratikus adminisztrációja eddig ebben az *egy* színházban sem tudott prosperálni — ezentul két színházban akár egyszerre „gazdálkodni“? És mi lesz a Városi színháznak jeles *operett-személyzetével*, mi lesz a magyar *operettirodalommal*, mely föllandult, amikor még *több* operettszínházunk volt, amely irodalom már a Népszínház megsemmisítésével és a Magyar Színháznak drámaivá válásával szenvedett súlyos csapást; s ha most a Városi Színházból is száműzik, akkor az Unio-trust monopóliumának volna kiszolgáltatva!

Az állami kezelés a Nemzeti színháznál is érezteti hátrányait; a Nemzeti színészeinek nagyrésze, nem tudván fizetéséből megélni, kénytelen kabarében vagy moziban külön munkát is végezni; a Nemzeti is szorul tíz millió szubvencióra s amellet még sem boldogul! Ellenben a magánszínházak mind prosperálnak és jól jövedelmezett magánvállalkozó kezén eddig a Városi színház is, a fővárosnak is juttatván szép summa pénzt. És most, hogy a főváros a legnagyobb mértékben rászorul erre a jövedelemre, most akarnak kísérletezni egy „operaházi kezelés“ problematikus esélyeivel?

Ha Operánk vezetősége fokozottabb munkára vágyódik, tartson *mindennap* előadást, rendezzen matinékat, délutáni előadásokat *a m. kir. operaházban* — de ne vonja el a magánvállalkozók szabad versenyétől a Városi színházat; ne vállaljon újabb terheket, mikor az eddigiekkél sem tud megbirkózni.